

LAUSUNTO / KUNNANHALLITUS / LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

SIVLTK § 101

Valmistelija: sivistystoimenjohtaja Pirkko Hynninen.

Kunnanhallitus (§ 328 18.12.2019) on pyytänyt sivistyslautakunnan lausuntoa liittyen valtuustoaloitteeseen, lasten ja nuorten kuuleminen Askolan kunnassa / Hanna Simola. Kunnanhallitus päätti seuraavaa (suora lainaus):

"Kunnanhallituksen mukaan lapsivaikutusten arvioinnista tulisi tehdä päätöksenteossa systemaattisempaa ja sen edistämiseksi on selvítettävä tarvittavat ja mahdolliset toimenpiteet.

Kunnanhallitus pyytää sivistyslautakunnalta arvioivaa ja mahdollisia kehittämissuhteita sisältävää lausuntoa seuraavista asioista:

1) miten lapsivaikutusten arvioinnin edistävät tekijät (suunnitelmallisuus, sitoutuminen, käytännöt, dokumentointi) toteutuvat nykyisellään Askolan kunnassa?

2) miten lapsivaikutusten arviointia voisi ja olisi järkevää kehittää Askolan kunnassa?

Arvioinnin pohjana on suositeltavaa hyödyntää Sosiaali- ja terveysministeriön, Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisua LAVA – lapsivaikutusten arviointi ja julkaisussa esitettyjä arviointiohjeita."

Lausuntonaan kunnanhallitukselle sivistyslautakunta toteaa seuraavaa:

Kysymys: Miten lapsivaikutusten arvioinnin edistävät tekijät (suunnitelmallisuus, sitoutuminen, käytännöt, dokumentointi) toteutuvat nykyisellään Askolan kunnassa?

Askolan kunnassa, ei ole aikaisemmin tehty lapsivaikutusten arviointia, joten ei sivistystoimessakaan.

Kysymys: Miten lapsivaikutusten arviointia voisi ja olisi järkevää kehittää Askolan kunnassa?

Useimmat kunnat ovat suunnitelleet, ottaneet käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin jonkin hankkeen tuella/ kautta.

Lapsivaikutusten arviointia Askolan kunnassa ei ole toteutettu, joten se on toimintatapana uutta niin henkilökunnalle kuin todennäköisesti useammille luottamushenkilöillekin. Siksi tähän lausuntoon asian aukaisemiseksi liitetään seuraavat julkaisut, joissa lapsivaikutusten arviointia ja sen suunnittelua ja toteuttamista tarkastellaan kokonaisuutena:

- Lapsivaikutusten ennakoarviointi (LAVA) pähkinänkuoressa

-LAVA - lapsivaikutusten arviointi (Julkari), ohjeistus lapsivaikutusten arvioinnista.

Lisäksi netin kautta on mahdollista tutustua julkaisuihin:

-Lapsivaikutusten arviointi kuntapäätöksissä työväline kunnille lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseen sekä palveluiden suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2010 /THL)

-Lapsivaikutusten arviointi kunnassa ja maakunnassa, Mannerheimin Lastensuojeluliiton ohje lapsivaikutusten arviointiin 1.2.2018

- Lapsivaikutusten arviointi kunnassa ja kuntayhtymässä, Mannerheimin Lastensuojeluliiton ohje lapsivaikutusten arviointiin 31.5.2019

Kunnan johtoryhmässä 13.10.2020 keskusteltiin sitä, miten lapsivaikutusten arviointia voisi kunnassa aloittaa.

Lapsivaikutusten arviointia voisi kehittää Askolan kunnassa esimerkiksi siten, että kunnanhallitus voisi ottaa lapsivaikutusten ennakoinnin ja arvioinnin kunnan strategiseksi linjaukseksi. Toimintaa voitaisiin toteuttaa kaikissa niissä hallintokunnissa, jotka suoraan tai epäsuoraan tekevät päätöksiä, jotka kohdistuvat lapsille, nuorille ja lapsiperheille tarjottaviin palveluihin tai heidän hyvinvointiin ja terveyteensä vaikuttaviin tekijöihin. THL:n mukaan näitä hallintokuntia ovat sosiaali- ja terveystoimen ja sivistystoimen lisäksi tekninen- ja ympäristötoimi sekä kulttuuritoimi. Näiden hallintokuntien päätökset voivat kohdistua esimerkiksi lasten elinolosuhteisiin, palveluiden kehittämiseen ja kunta- ja palvelurakenteiden muutoksiin.

Lapsivaikutusten arvioinnin kehittämiseen ja jalkauttamiseen voisi olla tarkoituksenmukaista perustaa hanke/ projekti, jonka kautta mm. palkattaisiin henkilö tätä uutta toimintatapaa ja -kulttuuria suunnittelemaan, kehittämään ja viemään käytännön toteuttamiseen kunnassa.

Pienen kunnan omat resurssit ovat varsin niukat tämän tyyppisen sinänsä arvokkaan toiminnan käynnistämiseen siten, että se käytännössä toimisi ja olisi vaikuttavaa.

Koulutus olisi yksi keskeinen väline tämän uuden toimintatavan juurruttamiseksi kiinteäksi osaksi kunnan päätöksenteon toimintakulttuuria.

Päätösehdotus (sivistystoimenjohtaja):

Sivistyslautakunta antaa edellä esitetyn lausunnon kunnanhallituksen kysymyksiin: 1) miten lapsivaikutusten arvioinnin edistävät tekijät

(suunnitelmallisuus, sitoutuminen, käytännöt, dokumentointi) toteutuvat nykyisellään Askolan kunnassa? ja 2) miten lapsivaikutusten arviointia voisi ja olisi järkevää kehittää Askolan kunnassa?

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaan.

Täytäntöönpano: kunnanhallitus